

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2014-01-08

Närvarande: F.d. justitieråden Torgny Håstad och Sten Heckscher samt justitierådet Göran Lambertz.

Ett bättre skydd för företagshemligheter

Enligt en lagrådsremiss den 12 december 2013 (Justitiedepartementet) har regeringen beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i lagen (1990:409) om skydd för företagshemligheter.

Förslaget har inför Lagrådet föredragits av ämnesrådet Jacob Aspen-gren.

Förslaget föranleder följande yttrande av Lagrådet:

1 §

I paragrafen införs ett nytt tredje stycke enligt vilket information om ett förhållande som utgör brott eller annat allvarligt missförhållande aldrig är en företagshemlighet. Detta har enligt förarbetsuttalanden

avsetts gälla även tidigare utan att något stadgande ansetts nödvändigt (se NJA II 1990 s. 570 f.). Att en bestämmelse nu föreslås beror enligt remissen (s. 12 f.) på att det har framkommit att lagen, trots uttalandena i förarbetena, har uppfattats som oklar när det gäller anställdas möjligheter att yttra sig. Mot bl.a. den bakgrunden är det enligt regeringens mening av värde att lagstiftarens avsikt kommer till klarare uttryck i lagen.

Det som anfördes i de ursprungliga förarbetena följer inte av lagtexten. Det är därför angeläget att lagen klagörs på det sätt som föreslås. Detta gäller inte minst mot bakgrund av den utvidgning av det kriminaliserade området som föreslås genom den nya 3 a §.

Den nya bestämmelsen medför att tillämpningsområdet för 2 § andra stycket förändras. Enligt den bestämmelsen anses det inte som ett obehörigt angrepp på en företagshemlighet ”att någon anskaffar, utnyttjar eller röjer en företagshemlighet hos en näringsidkare för att offentliggöra eller inför en myndighet eller annat behörigt organ avslöja något som skäligen kan misstänkas utgöra brott, på vilket fängelse kan följa, eller som kan anses utgöra annat allvarligt missförhållande i näringsidkarens rörelse”. Av förarbetena till bestämmelsen – vilken inte fanns i propositionen utan infördes på förslag av lagutskottet – framgår att den är avsedd att gälla både för fall då den information som röjs i sig utgörs av ett allvarligt missförhållande etc. och för situationer då detta inte är fallet men röjandet sker för att avslöja något annat som är ett missförhållande, de s.k. kombinationsfallen (se NJA II 1990 s. 572 ff.).

Eftersom enligt den nya bestämmelsen i 1 § tredje stycket information om brott och andra allvarliga missförhållanden aldrig är en företagshemlighet, kommer 2 § andra stycket fortsättningsvis inte över

huvud taget till användning för sådan information. Det medför att bestämmelsen får betydelse endast för kombinationsfallen.

3 a §

Genom paragrafen införs ett nytt brott, olovligt utnyttjande eller röjande av företagshemlighet. Ett sådant brott kan begås endast av den som har fått del av en företagshemlighet "genom att delta i en näringsidkares rörelse till följd av anställning eller uppdrag eller på annan liknande grund". I praktiken är det främst anställda som berörs.

Som ett viktigt skäl för att utvidga det kriminaliserade området anges i remissen att det har visat sig finnas "gärningar som av många uppfattas som straffvärda" utan att de faller under någon straffbestämmelse. Som exempel anförs (s. 18) det s.k. Ericsson-målet, där en anställd hade lämnat ut företagshemliga och säkerhetsklassade dokument till en utomstående person och där den anställdes förfarande inte var straffbart därför att de dokument som han hade lämnat ut var hans arbetsmaterial och han därför inte hade olovligen berett sig tillgång till informationen. Däremot dömdes den som tog emot informationen för företagsspioneri.

Ett övergripande skäl för att införa en ny straffbestämmelse anges vara det samhällsintresse som finns av att svenska företag åtnjuter ett ändamålsenligt skydd för sina företagshemligheter och kan konkurrera på lika villkor. Sverige bör enligt remissen ha en reglering som i detta avseende motsvarar den som finns i bl.a. andra nordiska länder och Tyskland.

Det ter sig rimligt att utvidga det kriminaliserade området till sådana fall som Ericsson-målet rörde. Den föreslagna bestämmelsen kom-

mer emellertid att omfatta även situationer där ett straffansvar ter sig diskutabelt. Det kan t.ex. röra sig om en anställd som berättar för en konsument att beskrivningen i marknadsföringen av en tjänst som företaget tillhandahåller är vilseledande på någon viktig punkt (så att undantaget för ringa fall i remissens 3 a § andra stycket inte blir tillämpligt). Om företaget vill hålla denna information hemlig för att den är oförmånlig, kan det röra sig om en företagshemlighet enligt 1 § i lagen.

Genom den begränsning som gäller enligt 2 § första stycket, att lagen gäller endast "obehöriga" angrepp på företagshemligheter, kommer visserligen uppgiftslämnande av det angivna slaget många gånger att hamna utanför det straffbara området. Men det står klart att bedömningen av vad som är obehörigt kan bli avgörande för avgränsningen. Därmed kan svåra gränsdragningsproblem uppkomma i tillämpningen. Härtill kommer att något behov av att inrymma även mindre allvarliga fall, som likväl inte kan bedömas som ringa, inte har redovisats i remissen. Inte heller har det redovisats någon avvägning av hur nykriminaliseringen i sådana fall förhåller sig till intresset av yttrandefrihet för anställda.

Enligt Lagrådets mening kan det ifrågasättas om remissen innefattar tillräckliga skäl för en så pass omfattande nykriminalisering som förslaget innebär. Regeringen bör överväga om ytterligare någon begränsning av det straffbara området bör ske.

5 och 7 §§

Genom det tillägg som görs i 5 § av en hänvisning till den nya straffbestämmelsen i 3 a § kommer skadeståndsreglerna i 5 och 7 §§ i stor utsträckning att överlappa varandra. Både 5 och 7 §§ kommer sålunda att omfatta uppsåtliga fall av utnyttjande eller röjande. 7 §

omfattar dessutom, liksom tidigare, sådant utnyttjande eller röjande som sker av enbart oaktsamhet. En sådan överlappning beträffande de uppsåtliga fallen framstår som olämplig. Till det kommer den oklarhet som uppstår genom att det inte omedelbart kan avgöras om bestämmelsen i 7 § andra stycket, om att skadeståndsansvaret upphör när personen har varit borta från rörelsen i två år, ska tillämpas i de uppsåtliga fallen.

Problemen kan lösas genom att 7 § görs tillämplig på enbart sådant utnyttjande eller röjande som sker av oaktsamhet. En konsekvens av detta skulle bli att skadeståndsskyldighet på grund av uppsåtligt röjande inte preskriberas på två år. Denna effekt förefaller rimlig.